

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen en de bijhorende memorie van toelichting
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Door de Vlaamse energietaxshift zullen vanaf 2028 beleidskosten in de elektriciteitsfactuur geleidelijk verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen. Aldus brengt deze hervorming een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie (ondersteuning milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik) uitsluitend rusten op de energievector "elektriciteit". Daarbovenop wordt een energietaxcut uitgevoerd: de elektriciteitsfactuur wordt bijkomend verlaagd door de teruggave van inkomsten uit ETS2. Zo wordt de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal voor huishoudens met een doorsnee energieverbruik.

Deze energietaxshift en -taxcut strekken ertoe de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken, ten einde de broeikasgasuitstoot te verminderen in lijn met de klimaatdoelstellingen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met bijhorende geopolitieke risico's en onzekerheden op het vlak van bevoorradingszekerheid en prijsvolatiliteit, te beperken. Concreet zorgt de energietaxshift ervoor dat warmtepompen de meest voordelige oplossing worden voor de verwarming van meer en meer gebouwen, zowel op vlak van operationele kosten als op vlak van *Total Cost of Ownership (TCO)*.

De energietaxshift wordt bovendien gecombineerd met een versterkt renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt. Voor niet-residentiële afnemers wordt hij gecombineerd met een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen.

De federale wetgeving werd in de vorige legislatuur aangepast om een gewestelijke taxshift via energiebelastingen mogelijk te maken, maar intussen velde het EU Hof van Justitie het 'Disa'-arrest (EU HvJ 30 mei 2024) dat subnationale verschillen in energiebelastingen in tegenspraak met de Energiebelastingsrichtlijn acht. De enige mogelijkheid die rest om kosten die zich situeren binnen de bevoegdheden van de gewesten te verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen is het schrappen van kosten op elektriciteit, zoals de kosten t.g.v. openbare dienstverplichtingen voor elektriciteitsleveranciers en elektriciteitsnetbeheerders en de bijdrage Energiefonds, en deze ten laste leggen van leveranciers of netbeheerders van fossiele brandstoffen.

De Vlaamse energietaxshift bestaat uit drie verschuivingen:

- De quotumplicht voor de opkoop van warmtekrachtcertificaten (WKC) ten laste van de elektriciteitsleveranciers wordt verschoven naar de leveranciers van fossiele brandstoffen bestemd voor uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verwarmingsdoeleinden. De minimale steunverplichting wordt verschoven van de elektriciteitsnetbeheerders naar de aardgasnetbeheerders;
- De openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds worden gedeeltelijk ten laste gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk gefinancierd door een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het aardgasnet (zie infra).

De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen.

De vrijgekomen middelen van de REG-ODV's en de sociale ODV's in het Energiefonds worden voor hetzelfde bedrag gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributienettarief te verlagen. Het gaat dus om een voor de overheid budgetneutrale maatregel. Voor deze maatregel is een wijziging van het Energiebesluit nodig. De maatregel is dus niet uitgewerkt in dit decreet;

- De bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit voor midden- en hoogspanning wordt gedeeltelijk vervangen door een bijdrage Energiefonds op niet-residentiële afnamepunten van aardgas met een kaliber van minstens 16 m³/u.

Betrachting is daarbij om - in functie van het behoud van competitiviteit - de bestaande degressiviteit van deze kosten volgens verbruiksschijven zoveel als mogelijk te benaderen.

Om het draagvlak voor een Vlaamse energietaxshift te ondersteunen wordt deze operatie nettoneutraal gemaakt voor een gezin met een doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas per jaar. Dit betekent heel concreet dat voor een gezin met een doorsnee verbruik de daling van de elektriciteitskosten even groot is als de stijging van de kosten voor aardgas. Naarmate gezinnen minder aardgas verbruiken dan dit doorsnee verbruik (door isolatie, gedragsmaatregelen, overschakeling op fossielvrije verwarmingstechnieken, ...) doen ze een nettovoordeel met deze Vlaamse energietaxshift.

Om voorgaande te realiseren wordt de elektriciteitsfactuur verder verlaagd door de inzet van 174,6 miljoen aan beschikbare ETS2-middelen, voorzien in de meerjarenbegroting voor een energietaxcut.

Indien de inkomsten uit ETS2-emissierechten hoger zouden liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten te begroten, wordt de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt om de kosten op elektriciteit bijkomend te verlagen wanneer de meerkost van ETS2 in de fossiele factuur zal doorgerekend worden (dus eveneens vanaf 2028). Dit heeft een bijkomende positieve impact op de elektriciteitsfactuur en dus op de decarbonisatie en elektrificatie.

De benodigde wijzigingen in decreten en besluiten zullen ingaan in functie van een opstart op 1 januari 2028.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie en Klimaat

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2026-180 werd op 5 juni 2026 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 26 mei 2026 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 5 juli 2026 verkregen. Voor een bespreking ervan zie infra punt 3A.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1.1.1 Overzicht van de beleidsmaatregelen

Hieronder worden de beleidsmaatregelen en doelstelling van de Vlaamse energietaxshift toegelicht. Een bespreking van de probleemstelling, een omgevingsanalyse, een meer uitgebreide impactanalyse en de toetsing aan het gelijkheidsbeginsel zijn opgenomen in de Memorie van Toelichting.

De Vlaamse energietaxshift brengt een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie (ondersteuning milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik) uitsluitend rusten op de energievector “elektriciteit”. Deze energietaxshift strekt ertoe de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken ten einde de broeikasgasuitstoot te verminderen in lijn met de klimaatdoelstellingen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en dus ook de geopolitieke risico's op vlak van bevoorradingszekerheid en prijsvolatiliteit te beperken.

Naast bovenstaand uitgangspunt vormen de volgende principes de basis voor de uitwerking van de Vlaamse energietaxshift:

- Voor de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen voor de residentiële en andere sectoren wordt zoveel mogelijk toegewerkt naar de in de definitieve actualisatie van het VEKP 2021-2030 vermelde illustratieve prijsverhoudingen. In het VEKP 2021-2030 werd opgenomen dat de Vlaamse energietaxshift – samen met de implementatie van ETS2 - toewerkt naar een prijsverhouding tussen elektriciteit en gas van 2,9 als indicatieve streefwaarden. Voor de niet-residentiële gebouwensector en de ESR-industrie werd een indicatieve prijsverhouding tussen elektriciteit en gas van resp. 2,5 en 2,8 nagestreefd;
- een interne shift van lasten tussen residentiële en niet-residentiële afnemers wordt maximaal vermeden;

- voor gezinnen en ondernemingen wordt de elektriciteitsprijs verder verlaagd door de gedeeltelijke teruggave van ETS2-middelen, teneinde een energietaxcut te realiseren en de energietaxshift budgetneutraal te kunnen invoeren vanuit het perspectief van gezinnen met een actueel doorsnee verbruik van elektriciteit en aardgas¹;
- de energietaxshift wordt gecombineerd met een renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt, met een bijzondere focus op de ondersteuning van de plaatsing van warmtepompen;
- er wordt blijvend aandacht besteed aan de concurrentiepositie van niet-residentiële afnemers;
- voor niet-residentiële afnemers behoudt de energietaxshift een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen (exclusief de supercap-regeling).

De Vlaamse energietaxshift bestaat uit drie verschuivingen die een shift van Vlaamse beleidskosten onder voorgaande uitgangspunten en ambities mogelijk kunnen maken.

- Verschuiving 1: de quotumplicht voor de opkoop van warmtekrachtcertificaten (WKC) ten laste van de elektriciteitsleveranciers wordt verschoven naar de leveranciers van fossiele brandstoffen bestemd voor uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verwarmingsdoeleinden. De minimale steunverplichting wordt verschoven van de elektriciteitsnetbeheerders naar de aardgasnetbeheerders;
- Verschuiving 2: de openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds worden gedeeltelijk ten laste gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk gefinancierd door een vervangende heffing voor de huidige bijdrage Energiefonds.
 - De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen.
 - De vrijgekomen middelen in het Energiefonds worden voor hetzelfde bedrag gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributienettarief te verlagen. Voor deze maatregel is een wijziging van het Energiebesluit nodig. De maatregel is dus niet uitgewerkt in dit ontwerp van decreet;
- Verschuiving 3: de bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit voor midden- en hoogspanning wordt gedeeltelijk vervangen door een bijdrage Energiefonds op niet-residentiële afnamepunten van aardgas met een kaliber van minstens 16 m³/u. De bijdrage Energiefonds zal daardoor een bijkomende drijfveer vormen voor niet-residentiële aardgasafnemers om te elektrificeren, terwijl de huidige bijdrage Energiefonds elektrificatie die gepaard gaat met een verhoging van het spanningsniveau net ontmoedigt.

1.1.2 Verschuiving 1

De jaarlijkse quotumplicht voor WKC's op elektriciteit wordt vanaf 2028 ten laste gelegd van de leveranciers van fossiele brandstoffen die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend zijn bestemd voor verwarmingsdoeleinden.

¹ En indirect ook voor stookolie

De minimale steunverplichting m.b.t. WKC's gaat hierbij ook over van de elektriciteitsnetbeheerders (DNB's en TNB's) naar de aardgasnetbeheerders (DNB's en vervoersnetbeheerder).

Het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht omvat alle fossiele verwarmingsbrandstoffen, zoals gedefinieerd in artikel 2, 3° (zie 'II. Toelichting bij de artikelen' voor een meer gedetailleerde bespreking).

- In artikel 5 wordt verder verduidelijkt over welke types fossiele verwarmingsbrandstoffen het gaat:
 - a) aardgas;
 - b) bruinkool;
 - c) butaan;
 - d) cokes;
 - e) gasolie;
 - f) kerosine;
 - g) propaan;
 - h) steenkool;
 - i) zware stookolie;
 - j) andere fossiele brandstoffen dan deze vermeld, in a) tot en met i), die door de Vlaamse Regering als dusdanig worden aangeduid;
- Artikel 2, 3° bepaalt voorts dat fossiele brandstoffen die *'uitsluitend of nagenoeg uitsluitend zijn bestemd om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een temperatuur tot 1000° Celsius, met uitzondering van de productie van elektriciteit en energieproducten'* onder de WKC-quotumplicht vallen. Onder andere fossiele brandstoffen die bestemd zijn voor niet-energetisch² of duaal gebruik³ zullen dus niet WKC-quotumplichtig zijn. Ook motorbrandstoffen en brandstoffen bestemd voor elektriciteitsproductie, WKK's, mineralogische procédés en de productie van energieproducten vallen buiten het toepassingsgebied.
- Onder 'II. Toelichting bij de artikelen' wordt het toepassingsgebied verder geconcretiseerd aan de hand van de categorieën van de Belgische accijnsregelgeving.

De WKC-quotumplicht wordt ten laste gelegd van de 'eindleverancier' die in het Vlaamse Gewest actief is: de partij die fossiele verwarmingsbrandstoffen 'in bulk' aan de eindgebruiker in het Vlaamse Gewest levert. De eindleverancier heeft namelijk beter inzicht in de locatie van het eindgebruik. Tevens stelt deze benadering het Vlaams Gewest in staat om de naleving door leveranciers die buiten het Vlaamse Gewest zijn gevestigd adequaat op te volgen, indien deze ondernemingen activiteiten verrichten op Vlaams grondgebied.

Het WKC-quotum wordt bepaald op basis van de totale hoeveelheid CO₂-uitstoot (in ton) die wordt berekend voor de levering van fossiele brandstoffen. Daardoor moeten voor meer CO₂-intensieve brandstoffen meer WKC's per MWh ingeleverd. Aardgas heeft een lagere CO₂-emissiefactor dan bv. gasolie, waardoor voor 1 MWh aardgasverbruik minder certificaten ingeleverd zullen moeten worden. Dit sluit aan bij de klimaatdoelstelling van de hervorming.

Voor de afname van aardgas wordt rekening gehouden met schijfsgewijze verminderingen qua WKC-quotumplicht op basis van de hoeveelheid CO₂-uitstoot op een bepaald afnamepunt naar analogie met de schijfsgewijze verminderingen op basis van het elektriciteitsverbruik waarmee het huidige WKC-quotum wordt berekend⁴. Deze degressiviteit vrijwaart de competitiviteit van de grootverbruikers.

² Brandstoffen die worden ingezet als grondstof binnen chemische processen (zoals de productie van kunstmest, ...)

³ Een energieproduct kent een duaal gebruik wanneer het zowel als verwarmingsbrandstof als voor andere doeleinden dan als motor- of verwarmingsbrandstof wordt gebruikt. Het gebruik van energieproducten voor chemische reductie of elektrolytische en metallurgische procédés wordt als duaal gebruik beschouwd.

⁴ Bij de huidige WKC-quotumplicht geldt het vrijstellingspercentage van de eerste schijf (1 – 20 GWh) enkel voor bedrijfsvestigingen waarvan de hoofdactiviteit behoort tot NACE-BEL 2008 RSZ-code 05 tot en met 33 (industrie en winning van delfstoffen), RSZ-code 46391 of RSZ-code 52100 of code 52241. Bij de hogere schijven van het

Voor de andere fossiele brandstoffen (die een hogere CO₂-emissiefactor hebben) geldt geen degressiviteit. In het licht van de klimaatdoelstellingen wordt de Vlaamse energietaxshift immers zodanig ingevuld dat ze enerzijds de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen zoveel mogelijk aanmoedigt en anderzijds de CO₂-uitstoot door het gebruik van fossiele brandstoffen voor verwarmingsdoeleinden zoveel mogelijk ontmoedigt door de last te vergroten naarmate met de fossiele brandstoffen een hogere uitstoot per MWh gepaard gaat.

De supercapregeling zal niet langer van toepassing zijn op de WKC-quotumplicht. Dit wordt verder toegelicht in 'II. Toelichting bij de artikelen' bij Artikel 6.

In onderstaande tabel wordt de impact van Verschuiving 1 op de prijzen van elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen per sector weergegeven.

elektriciteitsverbruik en bij de WKC-quotumplicht op aardgas gelden de vrijstellingspercentages ongeacht de sector van de quotumplichtige.

		Prijsimpact in EUR/MWh											
		Elektriciteit					Gas					Aardolieproducten	Kolen
Sector	NACE	< 1 GWh	1 - 20 GWh	20 - 100 GWh	100 - 250 GWh	> 250 GWh	< 1 GWh	1 - 20 GWh	20 - 100 GWh	100 - 250 GWh	> 250 GWh		
Landbouw	A	-4,3	-4,3	nvt	nvt	nvt	2,3	1,2	nvt	nvt	nvt	3,4	4,5
Industrie	B, C, D, F, H	-4,3	-2,3	-2,2	-0,9	-0,7	2,3	1,2	1,2	0,8	0,5	3,4	4,5
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	-4,3	-4,3	-2,2	nvt	nvt	2,3	1,2	1,2	nvt	nvt	3,4	4,5
Residentieel	-	-4,3	nvt	nvt	nvt	nvt	2,3	nvt	nvt	nvt	nvt	3,4	4,5

Sector	NACE
Landbouw	A
Industrie	B, C, D, F, H
Niet-residentieel	E, G, I-S, U
Residentieel	-

Prijsimpact in EUR/m3						EUR/liter	EUR/kg
Gas						Aardolieproducten	Kolen
< 0,1 mio m3	0,1 - 2 mio m3	2 - 9 mio m3	9 - 22 mio m3	> 22 mio m3			
0,027	0,014	nvt	nvt	nvt		0,034	0,030
0,027	0,014	0,013	0,009	0,005		0,034	0,030
0,027	0,014	0,013	nvt	nvt		0,034	0,030
0,027	nvt	nvt	nvt	nvt		0,034	0,030

Tabel 1 - Verschuiving 1: impact op de prijzen van elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen per sector

1.1.3 Verschuiving 2

De Vlaamse regering heeft zich geëngageerd t.o.v. de elektriciteitsdistributienetbeheerders om deze legislatuur de exogene REG-ODV-kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders (een verwacht bedrag van 128 miljoen euro in 2028) volledig vanuit de Vlaamse begroting te vergoeden. Verschuiving 2 houdt in dat de jaarlijkse REG-ODV-kosten gedeeltelijk verschuiven naar de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk worden gefinancierd door een uitbreiding van verschuiving 3 (zie infra). De ruimte die hierdoor vrijkomt in de Vlaamse begroting wordt ingezet via een verlaging van de nettokosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor de minimale steunverplichting m.b.t. de groenestroomcertificaten en de (beperkte) minontvangsten uit supercap ten gevolge van de verschuiving van de WKC-plicht.

Er wordt geopteerd voor een gedeeltelijke in plaats van een volledige verschuiving van de REG-ODV's richting de aardgasdistributienetbeheerders (66,3 miljoen euro van de in totaal 128 miljoen euro in 2028). De reden daarvoor is dat gezinnen een groter aandeel hebben in de doorrekening van ODV-kosten in de aardgasafname dan in de elektriciteitsafname van het distributienet. Bij een volledige verschuiving zouden er dus verhoudingsgewijs meer lasten richting gezinnen verschuiven. Daarom wordt geopteerd om 61,7 miljoen euro aan kosten te financieren door verschuiving 3 (zie infra).

In de situatie zonder Vlaamse energietaxshift zijn er al beperkte ODV's ten laste van de aardgasdistributienetbeheerders. Het gaat om de kosten voor de minimale levering van aardgas en andere sociale ODV's voor aardgas. Deze kosten kunnen (gedeeltelijk of volledig) worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting (een verwacht bedrag van 7,4 miljoen euro in 2028). Deze kosten zullen vanaf 2028 niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor de aardgasdistributienetbeheerders deze kosten in de nettarieven zullen doorrekenen.

In totaal zal de verschuiving van de REG-ODV's en het niet langer vergoeden van de sociale ODV's voor gas vanuit de begroting resulteren in een verwachte bijkomende kost voor de aardgasdistributienetbeheerders van 73,7 miljoen euro in 2028 en een kost van 61,7 miljoen euro die door verschuiving 3 wordt gefinancierd (zie infra). Daartegenover staat een verwachte verlaging van de nettokosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders van 135,2 miljoen euro in 2028 en het opvangen van de minontvangsten uit de supercap (0,2 miljoen euro).

De huidige tariefmethodologie van de Vlaamse Nutsregulator (VNR) bepaalt dat de aardgasdistributienetbeheerders de sociale ODV's aan een vlak tarief per kWh doorrekenen aan alle aardgasafnemers van het distributienet die minder dan 1 GWh per jaar afnemen. De sociale ODV's voor aardgas worden dus niet doorgerekend aan aardgasafnemers met een afname van meer dan 1 GWh per jaar. Indien de VNR de huidige tariefmethodologie voor sociale ODV's doortrekt voor de REG-ODV's, dan draagt dit ook een inherente vorm van degressiviteit in zich.

In onderstaande tabel wordt de impact van Verschuiving 2 op de prijzen van elektriciteit en aardgas (voor aardgasafnemers met een afname van minder dan 1 GWh per jaar) per sector weergegeven.

Prijsimpact in EUR/MWh

		Elektriciteit		Gas
Sector	NACE	Laag spanning	Midden spanning	ODV scope < 1 GWh
Landbouw	A	-8,2	-0,9	2,4
Industrie	B, C, D, F, H	-8,2	-0,9	2,4
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	-8,2	-0,9	2,4
Residentieel	-	-8,1	-0,9	2,4

Tabel 2 - Prijsimpact Verschuiving 2

1.1.4 Verschuiving 3

De bijdrage Energiefonds (ofwel de heffing op afnamepunten voor elektriciteit) is een belasting per afnamepunt van elektriciteit. Voor afnamepunten op laagspanning bedraagt het tarief in 2026 10,07 euro per maand voor niet-residentiële afnemers en 0,00 euro voor residentiële afnemers en beschermde klanten. Voor afnemers op middenspanning bedraagt het tarief 192,11 euro per maand en voor afnemers op hoogspanning 1.120,66 euro per maand.

Verschuiving 3 brengt de tarieven van de bijdrage Energiefonds voor afnemers op midden- en hoogspanning op het niveau van de bijdrage voor laagspanning. Het equivalent van desbetreffende heffingsopbrengst wordt richting een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet met een kaliber van minstens 16 m³/u (equivalent aan middenspanning) verschoven. Voor residentiële afnemers geldt er ook hier een nultarief. Voor afnamepunten van VME's die gekoppeld zijn aan een collectieve verwarmingsinstallatie van aardgas geldt eveneens een nultarief, op voorwaarde dat het om overwegend niet-zakelijk gebruik gaat en er tegelijk ook een of meer residentiële afnemers van warmte wordt voorzien. Dit nultarief wordt toegekend vanuit de beleidskeuze om rekening te houden met sociale overwegingen. Bovendien zijn collectieve verwarmingsoplossingen⁵ (fundamenteel) verschillend van aard t.o.v. (niet-collectieve) afnamepunten voor elektriciteit van de gemeenschappelijke delen in een (appartementen)gebouw⁶ (waarvoor bij de bijdrage Energiefonds geen nultarief geldt). Deze benadering bouwt verder op de bestaande regeling voor het verlaagde btw-tarief voor aardgas bij verenigingen van mede-eigenaars van gebouwen met overwegend niet-zakelijk gebruik⁷.

Zoals hierboven reeds aangegeven zal de bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet ook een deel van de REG-ODV-kosten financieren (61,7 miljoen euro in 2028).

⁵ Collectieve verwarmingsoplossingen zijn voor gemeenschappelijke én private gebouweenheden samen.

⁶ Bij elektriciteit zijn er namelijk ook standaard van de bijdrage Energiefonds vrijgestelde individuele afnamepunten per wooneenheid.

⁷ Circulaire 2023/C/65 FAQ verlaagd btw-tarief 6 % voor leveringen van elektriciteit, aardgas en warmte via warmtenetten vanaf 1 juli 2023 (Bijgewerkt)

De huidige bijdrage Energiefonds blijft dus bestaan in de vorm van een vaste bijdrage Energiefonds van 10,71 euro per maand (prijsniveau 2028⁸) voor niet-residentiële afnemers op laagspanning, zowel als afnemers op midden- en hoogspanning.

Er wordt gekozen voor een bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet, omwille van de eenduidige heffingsbasis, de eenduidige focus op verwarming en de operationele haalbaarheid door de sterke analogie met de huidige bijdrage Energiefonds.

In navolging van de forfaitaire tarifiering van de bijdrage Energiefonds volgens spanningsniveau (met een inherente degressiviteit in de tarifiering t.o.v. het potentieel verbruik), wordt ook hier een gelijkaardige forfaitaire tariefopbouw op basis van kaliber met inherente degressiviteit voorgesteld.

Mede in navolging van de werking van de BTW-regelgeving wordt ervoor gekozen om gebouwen met zowel residentiële als niet-residentiële gebouweenheden in te delen als overwegend niet-zakelijke, hetzij overwegend zakelijke gebouwen⁹. Als algemeen principe wordt het gebruik van alle natuurlijke personen zonder ondernemingsnummer beschouwd als niet-zakelijk gebruik. Rechtspersonen en natuurlijke personen met een ondernemingsnummer vallen onder zakelijk gebruik, maar kunnen ook nog ingedeeld worden als overwegend niet-zakelijk als ze hiervoor een verklaring meedelen aan de leverancier. Gebouwen waarvan de vereniging van mede-eigenaars (VME) een globaal energiecontract heeft gesloten, worden dus gezien als zakelijk, tenzij de VME een verklaring aflegt dat het om overwegend niet-zakelijk gebruik gaat. De syndicus beoordeelt het overwegende gebruik aan de hand van de gebruikelijke verdeelsleutel voor de energiekosten van het gebouw, bijvoorbeeld met behulp van calorimeters, in functie van de oppervlakte of het volume, etc.

1.1.5 Verdere kostenverlaging (ofwel taxcut) voor elektriciteit van 174,6 miljoen euro per jaar

In de visienota houdende de definitieve actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 dd. 18 juli 2025 wordt op p. 127 volgende randvoorwaarde gesteld voor de Vlaamse energietaxshift: *“Om het draagvlak van een Vlaamse taxshift te ondersteunen wordt ernaar gestreefd om voor een gezin met een gemiddeld gebruik van elektriciteit en aardgas/stookolie deze operatie nettoneutraal te maken, m.a.w. dat de daling van de elektriciteitskosten even groot is dan de stijging van de kosten voor aardgas/stookolie. Naarmate gezinnen minder aardgas gebruiken (door isolatie, gedragsmaatregelen, overschakeling op fossiel vrije verwarmingstechnieken ...) dan dit gemiddelde doen ze een nettovoordeel met deze Vlaamse taxshift. Dit brengt echter een nettokost met zich mee, omdat niet alle gezinnen momenteel verwarmen met fossiele energiebronnen. Deze nettokost zal vanaf 2028 worden gecompenseerd met inkomsten uit ETS2.”*

In de visienota houdende de definitieve actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 dd. 18 juli 2025 wordt op p. 127 bepaald dat *“Indien de ontvangst van ETS2-emissierechten op jaarbasis hoger zou liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten te begroten, wordt de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt om de kosten op elektriciteit verder te verlagen wanneer deze middelen ter beschikking komen (dus vanaf 2028). Dit heeft een bijkomende positieve impact op de elektriciteitsfactuur en dus op de elektrificatie/vergroening.”*. In afwachting van meer actuele ramingen van ETS2-inkomsten, wordt hier voorlopig nog niet verder op ingegaan.

Verschuiving 1 en 2 van de Vlaamse energietaxshift brengen een nettokost met zich mee voor gezinnen met een actueel doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas. Dit

⁸ Dit tarief wordt bekomen door het huidige tarief voor laagspanning (10,07 euro per maand, prijsniveau 2026) te vermenigvuldigen met de verwachte nationale index van de consumptieprijs voor oktober 2027 (106,51) en te delen door de verwachte index voor oktober 2025 (100,1). De verwachtingen voor de index werden overgenomen uit de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 7 april 2026.

⁹ Cfr. BTW-circulaire 2023/C/64 van de FOD Financiën betreffende het verlaagd btw-tarief voor de levering van elektriciteit, van aardgas en van warmte via warmtenetten

voornamelijk omwille van het feit dat het aantal elektriciteitsgebruikers groter is dan het aantal aardgas- en stookolieverbruikers.

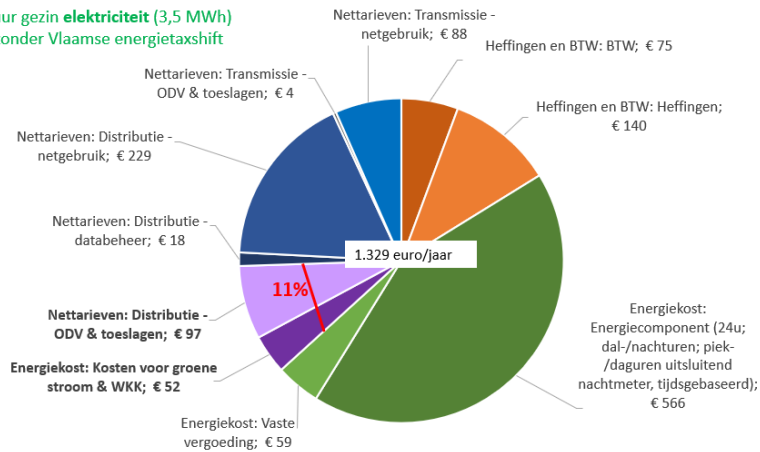
Deze nettokost zal vanaf 2028 gecompenseerd worden met middelen die via de werking van het Vlaams Klimaatfonds ter beschikking zullen worden gesteld, op basis van een teruggave van inkomsten uit ETS2. De inzet van 174,6 miljoen euro aan ETS2-middelen per jaar zorgt voor een verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur, met name via het verder verminderen van de nettokosten naar aanleiding van de minimale steunverlening voor GSC in de elektriciteitsdistributienettarieven. Dit geeft aanleiding tot minstens budgetneutraliteit voor een gezin met doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas. In onderstaande tabel wordt de prijsimpact voor huishoudens weergegeven per eenheid energiedrager en op jaarbasis. De impact van de Vlaamse energietaxshift op de stookoliekosten kent - net zoals bij federale accijnzen - geen differentiatie tussen gezinnen en bedrijven, omwille van het ontbreken van (de mogelijkheid tot opvolging van) degressiviteit.

Daaronder wordt de verwachte evolutie weergegeven van de prijscomponenten van de energiefactuur in 2028 en 2030 voor Vlaamse huishoudens met een doorsnee verbruik (zie infra een meer uitgebreide bespreking van de impact van de Vlaamse energietaxshift in 2030). Het aandeel Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur neemt af van 11% naar 6% in 2028 als gevolg van de Vlaamse energietaxshift. In 2030 neemt het aandeel verder af naar 3%. Het aandeel Vlaamse beleidskosten in de aardgasfactuur neemt toe van 1% naar 5% in 2028 en 2030 als gevolg van de Vlaamse energietaxshift.

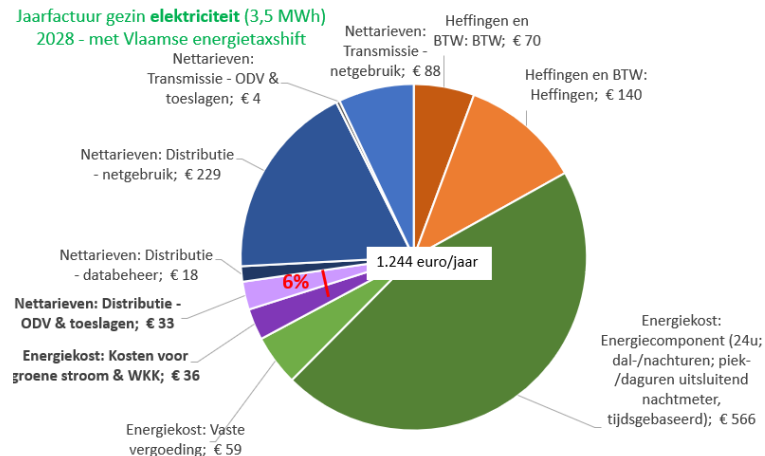
	Elektriciteit	Aardgas		Stookolie	
Prijsimpact Verschuiving 1 (EUR/MWh)	-4,3	2,3		3,4	
Prijsimpact Verschuiving 2 (EUR/MWh)	-8,1	2,4			
Verdere kostenverlaging elektriciteit (EUR/MWh)	-10,4				
Totale prijsimpact (EUR/MWh) (excl. btw)	-22,9	4,7		3,4	
Totale prijsimpact		0,055 EUR/m ³		0,034 EUR/liter	
Jaarverbruik (MWh)	3,5	12	17	17	23,26
Impact op jaarbasis (EUR/gezin/jaar) (excl. btw)	-80,0	56,5	80,0	57,5	78,6
Impact op jaarbasis (EUR/gezin/jaar) (incl. btw)	-84,8	59,9	84,8	69,5	95,2

Tabel 3 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energiekosten van huishoudens (exclusief 6% btw op elektriciteit en gas en 21% op stookolie)

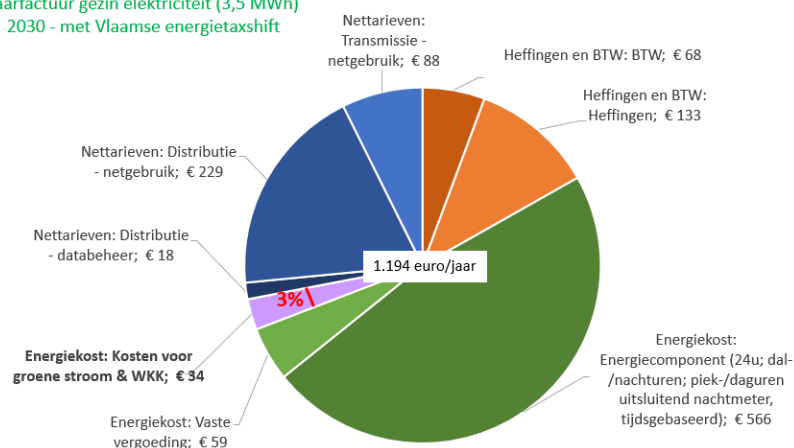
Jaarfactuur gezin **elektriciteit** (3,5 MWh)
2028 - zonder Vlaamse energietaxshift

Jaarfactuur gezin **elektriciteit** (3,5 MWh)
2028 - met Vlaamse energietaxshift

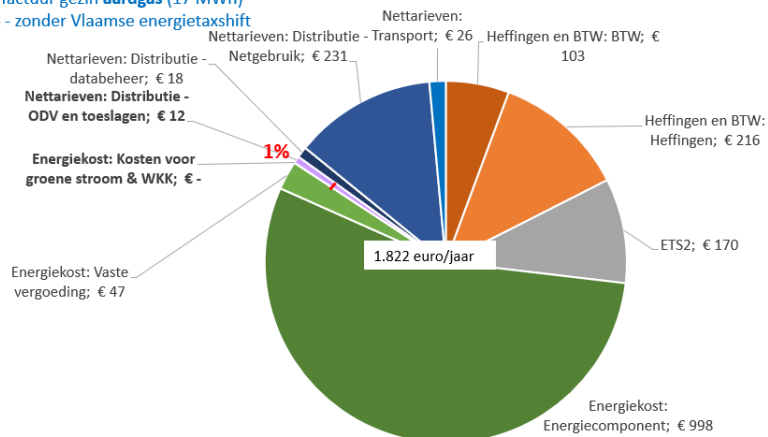

Jaarfactuur gezin **elektriciteit** (3,5 MWh)
2030 - met Vlaamse energietaxshift

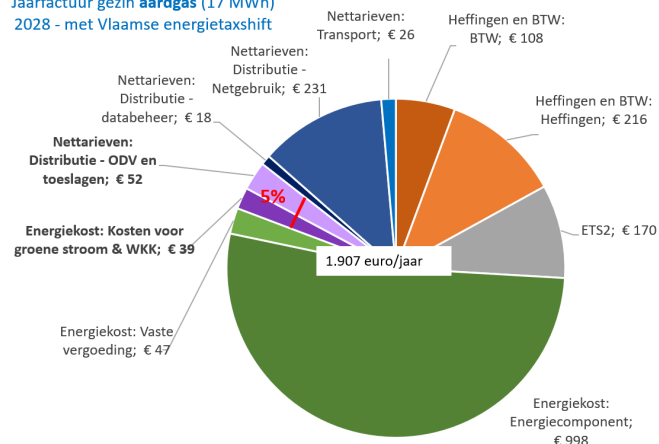

Figuur 19 - Verwachte evolutie van de prijscomponenten van de jaarlijkse elektriciteitsfactuur in 2028 en 2030 voor gezinnen met een doorsnee verbruik als gevolg van de Vlaamse energietaxshift en de verdere afname van de kosten voor de GSC-quotumplicht en -ODV's. De verwachte beginwaarden van de prijscomponenten in 2028 werden berekend op basis van de gegevens van het dashboard voor elektriciteitsafnameprijzen van de Vlaamse Nutsregulator. De energiekost werd bepaald door het gemiddelde te nemen van alle maandelijkse jaarprijzen van 2023, 2024 en 2025 om rekening te houden met de variatie van de energiekost in de tijd. Voor de nettarieven werden de bedragen van januari 2026 overgenomen. Voor de heffingen (accijnzen) werd rekening gehouden met de federale verschuiving van elektriciteit naar fossiele brandstoffen tussen 2026 en 2029.

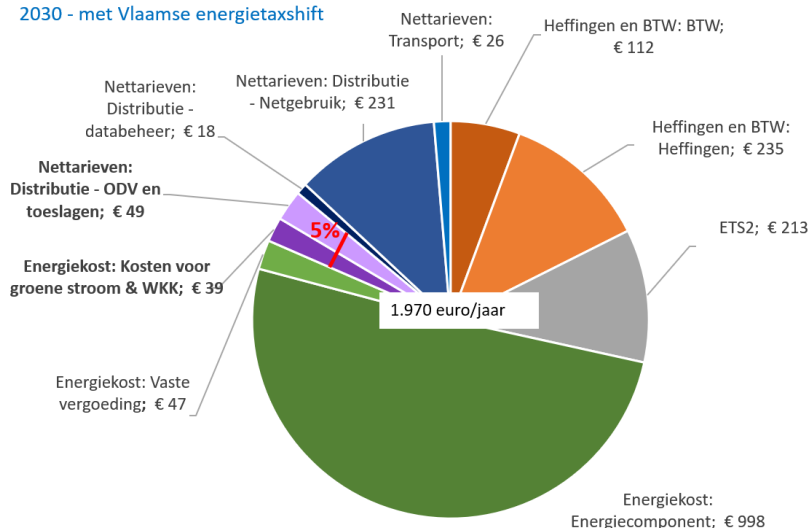
Jaarfactuur gezin **aardgas** (17 MWh)
2028 - zonder Vlaamse energietaxshift

Jaarfactuur gezin **aardgas** (17 MWh)
2028 - met Vlaamse energietaxshift

Jaarfactuur gezin **aardgas** (17 MWh)
2030 - met Vlaamse energietaxshift

Figuur 20 - Verwachte evolutie van de prijscomponenten van de jaarlijkse gasfactuur in 2028 en 2030 voor gezinnen met een doorsnee verbruik als gevolg van de Vlaamse energietaxshift. De verwachte beginwaarden van de prijscomponenten in 2028 werden berekend op basis van de gegevens van het dashboard voor aardgasafnameprijzen van de Vlaamse Nutsregulator. De energiekost werd bepaald door het gemiddelde te nemen van alle maandelijkse jaarprijzen van 2023, 2024 en 2025 om rekening te houden met de variatie van de energiekost in de tijd. Voor de nettarieven werden de bedragen van januari 2026 overgenomen. Voor de heffingen

Het principe van budgetneutraliteit wordt ook gerespecteerd voor gezinnen met een hoog stookolieverbruik (23,26 MWh¹⁰). Bij verschuiving 2 worden de REG-ODV's en sociale ODV's namelijk enkel doorgerekend in het aardgasverbruik en niet in het verbruik van andere fossiele verwarmingsbrandstoffen. Verschuiving 1 heeft specifiek wel een hogere financiële impact t.a.v. stookolie, omdat het WKC-quotum berekend wordt op de CO₂-uitstoot van de geleverde fossiele verwarmingsbrandstoffen. Per energie-eenheid stookolie moeten dus meer warmtekrachtcertificaten ingeleverd worden dan per energie-eenheid aardgas, omwille van de hogere CO₂-intensiteit van stookolie.

Voor ondernemingen wordt de impact van de Vlaamse energietaxshift op de elektriciteits- en aardgasprijs weergegeven in onderstaande tabel. De taxshift zorgt voor een beperkte daling of stijging van de energiekosten van ondernemingen, afhankelijk van het profiel van het energieverbruik van de onderneming. De internationale competitiviteit van de Vlaamse bedrijven komt niet in het gedrang. De impact wordt getoond voor de verschillende verbruikersprofielen uit de studie 'FORBEG - A European comparison of electricity and natural gas prices for residential, small professional and large industrial consumers' in opdracht van CREG, VREG en Brugel (PwC, 2025). De stijging van de aardgaskosten als gevolg van de WKC-quotumplicht geldt enkel voor leveringen van fossiele verwarmingsbrandstoffen, zoals hierboven reeds werd toegelicht. Dat betekent dat geen WKC-kosten zullen worden doorgerekend op onder meer het niet-energetisch en dual fosiel energieverbruik, het verbruik van fossiele brandstoffen voor elektriciteitsproductie, WKK's, mineralogische procedés en de productie van energieproducten, zoals onder andere biodiesel, fossiele brandstoffen en andere koolwaterstoffen (bv. ethyleen, propyleen ...). Bedrijven die geen fossiele verwarmingsbrandstoffen verbruiken (en dus buiten de scope van verschuiving 1 vallen), zullen enkel een stijging van de aardgaskosten ondervinden (als gevolg van Verschuiving 2) indien hun jaarverbruik kleiner is dan 1 GWh.

¹⁰ 23.260 kWh wordt door de VNR gebruikt als hoogste kengetal voor het energieverbruik van woningen.

Profiel	E-SSME	E-BSME	E1	E2	E3	E4	G-PRO	G0	G1	G2
Verbruik (GWh)	0,03	0,16	10	25	100	500	0,3	1,25	100	2500
Aansluiting	LS	MS	MS	HS	HS	HS				
Prijs (EUR/MWh)	273	205	167	150	130	122	59,5	55	51,2	50,3
Absolute impact Vlaamse energietaxshift (EUR/MWh)* (waarbij de impact van verschuiving 1 enkel geldt voor de leveringen van fossiele verwarmingsbrandstoffen) (*impact op hoogste verbruiksschijf)	-23,08	-6,32	Industrie ¹¹ : -4,28 Niet-residentieel: -6,32	-2,17	-0,87	-0,65	4,71	1,22	1,15	0,46
Prijsimpact Verschuiving 1	-4,34	-4,34	Industrie: -2,30 Niet-residentieel: -4,34	-2,17	-0,87	-0,65	2,31	1,22	1,15	0,46
Prijsimpact Verschuiving 2 en verdere verlaging elektriciteitskosten	-18,74	-1,98	-1,98	nvt	nvt	nvt	2,40	nvt	nvt	nvt
Relatieve impact Vlaamse energietaxshift (%) t.o.v. de totale energieprijis van het profiel	-8,5%	-3,1%	-2,6%	-1,4%	-0,7%	-0,5%	7,9%	2,2%	2,3%	0,9%
Absolute impact Vlaamse energietaxshift (EUR/jaar)										
Industrie	-693	-1.010	-44.796	-58.894	-221.644	-514.594	1.412	2.616	117.958	<i>Theoretisch:</i> 1.278.593
Niet-residentiële sector	-693	-1.010	-63.154	-97.650	nvt	nvt	1.412	2.616	nvt	nvt

Tabel 4 – Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energiekosten van ondernemingen per verbruiksprofiel uit de studie FORBEG 2025

¹¹ De vermindering op de WKC-quotumplicht op elektriciteit in de afnameschijf 1 – 20 GWh wordt enkel toegekend als de hoofdactiviteit van de bedrijfsvestiging op het afnamepunt tot de volgende NACE-BEL 2008 RSZ codes behoort: 05 t.e.m. 33 (industrie, delfstoffen), 46391 (koelpakhuizen, diepvriesbedrijven), 52100 (koelpakhuizen en overige opslag) en 52.241 (vrachtbehandeling in zeehavens). Voor de meeste niet-residentiële afnemers wordt dus geen vermindering toegepast op het quotum in de afnameschijf 1 – 20 GWh.

De prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen zal dalen als gevolg van de energietaxshift. Dit zorgt voor een lagere *total cost of ownership* (TCO) voor fossielvrije technologieën (waaronder elektrificatie), wat noodzakelijk is om de uitrol van deze technologieën te stimuleren en zo de afhankelijkheid van de import van fossiele energiebronnen te verminderen en de klimaat- en energiedoelstellingen te behalen. Onderstaande tabellen geven de verwachte impact van de Vlaamse energietaxshift en de afnemende GSC-kosten op de energieprijzen en -prijsverhoudingen in 2030 weer. De Vlaamse energietaxshift en de afnemende GSC-kosten zorgen er samen met het federale en Europese beleid voor dat de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor gezinnen afneemt richting 2,9. Warmtepompen worden daardoor voor steeds meer gebouwen de meest voordelige warmtebron, zowel op vlak van operationele kosten als op vlak van *Total Cost of Ownership (TCO)*.

	Elektriciteit (EUR/MWh)	Aardgas (EUR/MWh bvww)	Stookolie (EUR/MWh ovw)	Elektriciteit/ aardgas	Elektriciteit/ stookolie
Representatieve prijzen Vlaanderen (2023-2025 (incl. btw))	390	93	83	4,2	4,7
Verwachte prijzen met impact van ETS2 (incl. btw)	390	106	105	3,7	3,7
Verwachte prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (incl. btw)	369	111	109	3,3	3,4
Verwachte prijzen met impact van ETS2 en de shift van de federale accijnzen (incl. btw)	377	111	106	3,4	3,5
Verwachte prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift en de shift van de federale accijnzen (incl. btw)	357	116	110	3,1	3,2
Verwachte prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift, de shift van de federale accijnzen en de afname van ODV's m.b.t. GSC (incl. btw)	342	116	110	2,9	3,1

Tabel 5 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiel voor residentiële gebruikers in 2030

	Elektriciteit E-SSME (0,03 GWh per jaar) (EUR/MWh)	Aardgas G-PRO (0,3 GWh per jaar) (EUR/MWh bvww)	Elektriciteit/ aardgas
Prijzen FORBEG 2025 (excl. btw)	273	60	4,6
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 (excl. btw)	273	72	3,8
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (excl. btw)	254	77	3,3
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift en de afname van ODV's m.b.t. GSC (excl. btw)	239	77	3,1

Tabel 6 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor niet-residentiële gebruikers in 2030

	Elektriciteit E3 (100 GWh per jaar) (EUR/MWh)	Aardgas G1 (1,25 GWh per jaar) (EUR/MWh btw)	Elektriciteit/aardgas
Prijzen FORBEG 2025 (excl. btw)	130	51	2,5
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 (excl. btw)	130	64	2,0
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (excl. btw)	129	65	2,0

Tabel 7 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor kleine industriële gebruikers in 2030

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het ontwerpdecreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1. Onder de luiken “Beleidsmaatregelen en doelstelling” en “Impactanalyse” van de Memorie van Toelichting bij het voorontwerp van decreet wordt vooreerst ingegaan op de ambitie, uitgangspunten, 3 concrete verschuivingen die een shift van de Vlaamse beleidskosten mogelijk maken, zowel als een verdere kostenverlaging van elektriciteit ten belope van 174,6 miljoen euro in functie het bewaken van de nettoneutraliteit van de Vlaamse energietaxshift voor een gezin met een gemiddeld gebruik van elektriciteit en aardgas/stookolie.

- Verschuiving 1 houdt in dat de jaarlijkse quotumplicht voor WKC's op elektriciteit vanaf 2028 ten laste gelegd wordt gelegd van de leveranciers van fossiele brandstoffen met uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verwarmingsdoeleinden. Deze quotumplicht (goed voor een openbare dienstverplichting van geraamd 123,2 miljoen euro in 2028) heeft geen directe link met de algemene uitgavenbegroting, noch met het energiefonds.

De minimale steunverplichting m.b.t. WKC's gaat hierbij ook over van de elektriciteitsnetbeheerders (DNB's en TNB's) naar de aardgasnetbeheerders (DNB's en vervoersnetbeheerder). Ook hierbij is er geen directe link met de algemene uitgavenbegroting, noch met het energiefonds. De eventuele kosten van deze openbare dienstverplichting worden momenteel namelijk via de desbetreffende nettarieven aan de klant doorgerekend. Zoals ook in de Memorie van Toelichting aangegeven, kan voorliggende verschuiving 1 ook een gedeeltelijk antwoord bieden op een eventuele uitspraak door het Europese Hof van Justitie m.b.t. het doorrekenen van dit soort kosten in de elektriciteitsnettarieven.

De Vlaamse regering kan tot slot ook nog discretionair beslissen om kosten die verbonden zijn aan de minimale steunverplichting aan de netbeheerders te vergoeden, zowel als eventuele historische overschotten aan certificaten bij netbeheerders op te kopen en te vernietigen in functie van markt- en prijsstabilisatie. Zo werd er in 2025 nog voor 60 miljoen euro aan WKC-certificaten opgekocht en vernietigd.

- Verschuiving 2 houdt in dat de openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds (gebudgetteerde kost van 128 miljoen euro in 2028 op artikel QE0-1QEB4KG-WT) vanaf 2028 gedeeltelijk ten laste worden gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders (66,3 miljoen euro in 2028) en gedeeltelijk gefinancierd door een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het aardgasnet (61,7 miljoen euro in 2028 op artikel QE0-9QEBTKE-OW - zie infra verschuiving 3).

De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen ook niet langer worden vergoed vanuit het Energiefonds (gebudgetteerde kost van 7,4 miljoen euro in 2028 op artikel QE0-1QEB4KG-WT), waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen.

De vrijgekomen middelen in het Energiefonds ten belope van 135,4 miljoen euro worden voor quasi hetzelfde bedrag (i.c. 135,2 miljoen euro op artikel QE0-1QEB4KG-WT) gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributienettarief te verlagen. Daarnaast worden 0,2 miljoen euro aan geraamde minontvangsten in het Energiefonds uit de supercap opgevangen (artikel QE0-9QEBTKE-OW).

Voor deze maatregel is een wijziging van het Energiebesluit nodig. De maatregel is dus niet uitgewerkt in voorliggend voorontwerp van decreet, maar via een ontwerp van besluit dat tevens mee aan de Vlaamse regering ter principiële goedkeuring wordt voorgelegd.

- Verschuiving 3 brengt de tarieven van de bijdrage Energiefonds voor afnemers op midden- en hoogspanning op het niveau van de bijdrage voor laagspanning. Het equivalent van desbetreffende heffingsopbrengst (ten belope van 58,5 miljoen euro) wordt richting een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet met een kaliber van minstens 16 m³/u (equivalent aan middenspanning) verschoven. Zoals hierboven aangegeven wordt er – in functie van het maximaal vermijden van een interne shift van lasten tussen residentiële en niet-residentiële afnemer – ook een bijkomende inkomst ten belope van 61,7 miljoen euro gegenereerd die mee instaat voor het financieren van de REG-uitgaven (zie supra verschuiving 2). In totaliteit wordt er op die manier 120,1 miljoen euro via de vervangende bijdrage Energiefonds opgehaald ten gunste van artikel QE0-9QEBTKE-OW.
- Verschuiving 1 en 2 van de Vlaamse energietaxshift brengen een nettokost met zich mee voor gezinnen met een actueel doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas. Dit voornamelijk omwille van het feit dat het aantal elektriciteitsgebruikers groter is dan het aantal aardgas- en stookolieverbruikers.

Deze nettokost zal – conform de afspraken zoals gemaakt n.a.v. de goedkeuring van de visienota houdende definitieve actualisatie van het VEKP - vanaf 2028 gecompenseerd worden met middelen die via de werking van het Vlaams Klimaatfonds ter beschikking zullen worden gesteld op basis van de verwachte inkomsten uit ETS2. De inzet van 173 miljoen aan ETS2-middelen per jaar, aangevuld met nog 1,6 miljoen euro aan bijkomende middelen uit het Energiefonds, zorgt voor een verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur, met name via het verder verminderen van de nettokosten naar aanleiding van de minimale steunverlening voor GSC in de elektriciteitsdistributienettarieven. Dit geeft aanleiding tot minstens budgetneutraliteit voor een gezin met doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas of stookolie.

Indien de ontvangst van ETS2-emissierechten op jaarbasis hoger zou liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten uit ETS2 te begroten bij de opmaak van de meerjarenraming bij het begin van deze legislatuur, dan zal de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt worden

om de kosten op elektriciteit verder te verlagen wanneer deze middelen ter beschikking komen (dus vanaf 2028). Dit heeft potentieel een bijkomende positieve impact op de elektriciteitsfactuur en dus op de elektrificatie en vergroening.

In afwachting van meer actuele ramingen van ETS2-inkomsten, wordt hier voorlopig nog niet verder op ingegaan.

- Samengevat wordt er nu in totaliteit voor 316,9 miljoen euro aan lasten uit de elektriciteitsfactuur richting de fossiele factuur geschoven. Samen met de middelen voor de bijkomende verlaging van de elektriciteitsfactuur ten belope van 174,6 miljoen euro, dalen de Vlaamse lasten op elektriciteit op hun beurt met in totaliteit 491,5 miljoen euro.

A.2. Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd verkregen op 26 mei 2026.

- Er worden geen opmerkingen geformuleerd inzake wettigheid en regelmatigheid van het ontwerp.
- Wat de doelmatigheid en budgettaire weerslag betreft, stelt de Inspectie dat de hervorming bijdraagt aan de beoogde verbetering van de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen, in lijn met de klimaat- en energieambities van de Vlaamse Regering.
- De Inspectie formuleert evenwel volgende bemerkingen:
 - De Vlaamse energietaxshift moet worden beschouwd als een tussenstap. Een structurelere verlaging van de elektriciteitskosten (bijvoorbeeld via nettarieven) zou aangewezen zijn om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen te behalen die volgens de VREG nodig is om investeringen in warmtepompen maximaal rendabel te maken.
 - Voor de evaluatie van de impact op gezinnen wordt van een standaardgezin met een standaardverbruik (*i.c. doorsnee verbruik*) waarbij niet direct duidelijk is in hoeverre dit standaardgezin ook overeenkomt met de mediaan.
 - Het wordt als een gemiste kans beschouwd dat de renovatieverplichting niet wordt versterkt en gekoppeld aan investeringen in warmtepompen om een groter aantal gezinnen te laten meegenieten van de voorliggende taxshift.
 - Met betrekking tot het gebruik van ETS2-middelen wijst de Inspectie op de noodzaak om de Europese bestedingsregels na te leven en om een expliciete beleidsbeslissing van de Vlaamse Regering te nemen over de inzet en toekomstige bestemming van deze middelen.
- Er is geen specifieke weerslag op de financiën van lokale besturen.
- Evenmin is de opmaak van een RIA vereist.

Hieronder worden de replieken op de bemerkingen van het advies van de Inspectie van Financiën weergegeven:

- Voor een Vlaamse energietaxshift gelden de randvoorwaarden van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en de definitieve actualisatie van het VEKP 2021-2030 (budgetneutraliteit op gezinsniveau met doorsnee verbruik, behoud van degressiviteit en concurrentiepositie) en juridische randvoorwaarden. Binnen die randvoorwaarden wordt een maximale verlaging van de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen nagestreefd.
- Het doorsnee verbruik van elektriciteit en aardgas vormt een veilige, conservatieve aanname om de impact op gezinnen zoveel mogelijk te vermijden.
 - Meer info via <https://www.vlaamsenutsregulator.be/elektriciteit-en-aardgas/energieprijzen-en-facturen/energieverbruik>;
 - In 2024 verbruikte een gemiddeld Vlaams gezin 2.662 kWh elektriciteit. Maar dit gemiddelde geeft een vertekend beeld, omdat het cijfer fors naar omlaag wordt gehaald door gezinnen met zonnepanelen. Die gezinnen nemen immers veel minder elektriciteit af van het net, omdat ze ook gebruik maken van de stroom die hun zonnepanelen opwekken.

- Op basis van Europese statistieken van Eurostat wordt er voor een doorsnee verbruik van een gezin evenwel gerekend met 3.500 kWh;
- In 2024 verbruikte een gemiddeld Vlaams gezin op jaarbasis 11.281 kWh aardgas. Maar in dit gemiddelde zitten zowel de huishoudens die met aardgas verwarmen als de huishoudens die níet met aardgas verwarmen, en dus een verbruik hebben dat al snel tien keer lager ligt.
 - De Europese verbruikscategorieën vertrekken van verschillende situaties bij huishoudelijke aardgasverbruikers. Het aardgasverbruik van een doorsnee gezin bedraagt gemiddeld 2.326 kWh (koken + warm water). Als aardgas naast koken en water ook voor de verwarming wordt gebruikt, stijgt het doorsnee verbruik naar een gemiddelde van 17.000 kWh.
- Een eventuele versterking van de huidige renovatieverplichting betreft een opportuniteitsafweging en valt buiten de scope van voorliggend dossier.
- De voorwaarden voor de besteding van ETS2-middelen zijn opgenomen in Richtlijn (EU) 2023/959 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en Besluit (EU) 2015/1814 betreffende de instelling en de werking van een marktstabiliteitsreserve voor de EU-regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten Richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Europese Unie. Art. 30 quinquies 6.a) stelt dat lidstaten hun opbrengsten uit de veilingen van emissierecht kunnen gebruiken voor maatregelen die bedoeld zijn om bij te dragen tot het koolstofvrij maken van de verwarming en koeling van gebouwen. De voorgestelde verlaging van de elektriciteitsfactuur voldoet aan deze voorwaarde.

A.3. Het voorwaardelijk akkoord van de minister van begroting werd op 5 juli 2026 verkregen.

Volgende voorwaarden worden gesteld:

- De budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en dit dossier niet leidt tot een meervraag;
- De budgetneutraliteit voor de Vlaamse begroting van de taxshift wordt verzekerd;
- Indien inkomsten tegenvallen of uitgaven hoger uitvallen dan geraamd, moet dit gecompenseerd worden binnen het Energiefonds of de beschikbare beleidsruimte van de vakminister;
- De compensatie van de groenestroomcertificaten ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerders aan de hand van een afzonderlijk dossier aan de Vlaamse Regering voorgelegd wordt. Voorafgaand bespreking op de Vlaamse Regering moet advies bij Inspectie van Financiën ingewonnen worden en is een afzonderlijk begrotingsakkoord vereist;
- De operationalisering van de energietaxcut aan de hand van een afzonderlijk dossier aan de Vlaamse Regering voorgelegd wordt. Voorafgaand bespreking op de Vlaamse Regering moet advies bij Inspectie van Financiën ingewonnen worden en is een afzonderlijk begrotingsakkoord vereist;
- Voor de eventuele prefinanciering (op basis van VEK) die Vlaanderen zal doen voor de ETS2-uitgaven zal de rentekost (aan marktconforme voorwaarden), op het bedrag van prefinanciering, berekend worden en in minder gebracht worden op de kredieten (VAK en VEK) van het beleidsveld dat begunstigde is van de ETS2-uitgaven. Deze doorrekening zal gemaakt worden gelijklopend met het voorzien van de uitgaven ETS2. Financieringskosten vallen niet onder de door de ETS-richtlijn toegelaten uitgavencategorieën, waardoor deze niet kunnen worden gedekt met ETS-inkomsten;
- De ETS2-veilinginkomsten die in het kader van een toekomstig intra-Belgisch lastenverdelingsakkoord aan het Vlaams Gewest worden toegewezen, moeten besteed worden in lijn met de bepalingen daaromtrent in de Richtlijn 2023/959/EU;

- In geval begrotingsflexibiliteit onzeker is of zou worden uitgesloten door de Europese Commissie, of de Vlaamse inkomsten lager uitvallen dan geraamd, dan worden uiterlijk tegen BO28 de voorziene uitgaven op basis van ETS2-inkomsten herbekeken in de totaliteit van de te leveren begrotingsinspanningen.

Hierop kunnen volgende antwoorden worden geformuleerd:

- De budgettaire impact zal effectief binnen beschikbare refertekredieten worden opgevangen en zal bijgevolg geen aanleiding geven tot een budgettaire meervraag;
- De budgetneutraliteit voor de Vlaamse begroting wordt verzekerd;
- Tegenvallende inkomsten, of onvoorziene meeruitgaven, zullen worden opgevangen binnen het Energiefonds, hetzij de beschikbare beleidsruimte van de bevoegde minister;
- Er zal een specifiek dossier aan de Vlaamse regering worden voorgelegd ter gedeeltelijke compensatie uit de Vlaamse begroting van de openbare dienstverplichting van elektriciteitsdistributienetbeheerders houdende de minimale steunverplichting voor groenestroomcertificaten. Hierbij is standaard een advies IF en begrotingsakkoord noodzakelijk.
- Ook de extra gedeeltelijke compensatie (zoals beschreven in voorgaand punt) op basis van de energietaxcut zal eveneens aan de Vlaamse regering worden voorgelegd;
- De algemene richtlijnen met betrekking tot prefinanciering (op basis van VEK) zullen tijdens de diverse begrotingsrondes opgevolgd worden. De toepassingsmogelijkheden van de ETS-richtlijn zullen hierbij uiteraard gerespecteerd worden;
- Mbt het respecteren van richtlijn 2023/959/EU kan naar bovenstaand antwoord op het advies van de Inspectie van Financiën verwezen worden;
- Mbt de toepassing van versnelde toepassingsmogelijkheden van ETS2-ontvangsten, zowel als de voorziene mogelijkheden tot ex-ante of ex-post aanvaarding van begrotingsflexibiliteit (zie ook infra bij luik 3.B – ESR-toets), kan verwezen worden naar de bespreking van deze problematiek tijdens het Economic and Financial Committee – Alternates (EFC-A) op 25 juni 2026.

Daar werd aangekondigd dat de Europese Commissie in haar assessment van de evolutie van de overheidsuitgavengroei (ook bij landen in Excessive Debt Procedure (EDP)) rekening zal houden met de “temporary blip” die ontstaat door het timingsverschil van de aanrekening van ETS2-ontvangsten vanaf 2029 (op het moment van 1ste inlevering) vs. de opstart van met ETS2-gefinancierde flankerende maatregelen in 2028.

Het ETS2-timingissue zal bij het assessment als een mitigerende relevante factor worden beschouwd (als deel van het algehele assessment van alle relevante factoren).

Samengevat wil dit m.a.w. zeggen dat de Europese Commissie in de nodige begrotingsflexibiliteit wil voorzien. Tegelijkertijd vraagt ze wel om hiertoe de nodige ondersteunende informatie en data aangeleverd te krijgen.

Ook in een brief dd. 8 juni 2026 geven de federale ministers van zowel Financiën als Begroting aan dat de Europese Commissie oor heeft naar de problematiek van de tijdelijke effecten op de uitgavengroei die voortvloeien uit de tijdelijke mismatch tussen ontvangsten uit emissierechten en uitgaven voor begeleidend maatregelen.

Beide ministers geven aan dat, mits het aanleveren van de nodige bijkomende informatie, de Europese Commissie bij de beoordeling van de begrotingssituatie rekening kan houden met alle relevante elementen, waaronder dus ook de eventuele tijdelijke effecten die voortvloeien uit de invoering van ETS2.

Teneinde de voorwaarde voor het bekomen van de nodige begrotingsflexibiliteit zo snel mogelijk in te willigen, wordt voorgesteld om de informatie-aanlevering zo snel als mogelijk op te starten. In die zin lijkt het dienstig om reeds in het Draft Budgetary Plan voor 2027 aan te kondigen dat Vlaanderen in 2028 een “temporary blip” in de uitgavengroei zal hebben.

B. ESR-TOETS

De ESR-impact van voorliggende taxshift is gelijklopend aan de budgettaire impact zoals beschreven onder luik 3.A.

Met betrekking tot de 174,6 miljoen euro aan middelen ter verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur die via de werking van het Vlaams Klimaatfonds ter beschikking zullen worden gesteld op basis van de verwachte inkomsten uit ETS2, wordt er vooreerst uitgegaan van een zogenaamd burden sharing akkoord, hetzij een verderzetting van het huidige prefinancieringsmechanisme voor uitgaven van het Vlaamse Klimaatfonds vanuit de Vlaamse begroting. Daarnaast dient er ook op gewezen te worden dat volgens de huidige MGDD-aanrekeningsregels van inkomsten uit emissiehandel, de inkomsten uit ETS2 pas in 2029 als ESR-aanrekenbare inkomst kunnen worden ingeschreven.

De Vlaamse regering neemt zich evenwel voor om – mede in het licht van de te verwachten prijsverhoging van fossiele brandstoffen vanaf 2028 – om haar uitgavenpad reeds vanaf 2028 te verhogen ten belope van de te verwachten extra discretionaire inkomsten uit ETS2-emissies vanaf 2028 en dit zowel op basis van de communicaties van EU-commissaris Hoekstra omtrent de versnelde toepassingsmogelijkheden van ETS2-ontvangsten¹², zowel als op basis van de in het Europese begrotingskader voorziene mogelijkheden tot ex-ante- of ex-post-aanvaarding van begrotingsflexibiliteit voor dit soort van specifieke situaties.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

- Onder het luik “Implementatie” van de Memorie van Toelichting bij het decreet wordt per verschuiving ingegaan op de uitdagingen die zich in de operationalisering van de Vlaamse energietaxshift zullen stellen en de oplossingen die hiertegenover staan om de impact maximaal te beperken.
- Voor verschuiving 1 wordt vooreerst een rapportageplicht aan de VNR met sanctiemechanisme opgelegd aan de partij die brandstoffen aan de eindgebruiker levert (hierna eindleverancier) voor wat betreft de hoeveelheid brandstof die deze partij levert op het grondgebied van het Vlaamse Gewest.

Het aantal ingeleverde WKC's door de quotumplichtige leveranciers wordt gecontroleerd door de Vlaamse Nutsregulator (VNR) in functie van de uiterste inleverdatum (31 oktober van jaar N+1). Hiervoor wordt door de VNR een gestroomlijnd systeem voor dataverzameling opgezet dat een afdoend niveau van kwaliteitsgaranties inbouwt (al dan niet op basis van steekproefsgewijze boeken- of plaatscontroles doorheen heel het jaar). Teneinde de VNR toe te laten zelf over een zo volledig mogelijke lijst van eindleveranciers te beschikken, wordt de meest efficiënte piste voor informatievergaring onderzocht waarbij maximaal beroep zal worden gedaan op informatie die reeds beschikbaar is bij andere overheidsdiensten (zoals bijvoorbeeld de FOD Financiën of het VEKA) en kan er een specifieke bevraging opgezet worden op basis van de NACEBEL-codering.

Voor de opvolging van de WKC-quotumplicht op aardgas door de eindleveranciers en de VNR is er – behoudens de opvolging van eventuele vrijstellingsregelingen - geen wezenlijk verschil met de huidige opvolging voor de WKC-quotumplicht op elektriciteit door de VNR.

¹² - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_25_2469

- https://climate.ec.europa.eu/news-other-reads/news/unlocking-eu3-billion-investment-opportunities-decarbonisation-buildings-and-road-transport-2026-02-04_en

De opvolging van de WKC-quotumplicht op andere fossiele verwarmingsbrandstoffen door de VNR zal gebeuren op basis van de nieuwe rapportageplicht voor eindleveranciers van fossiele verwarmingsbrandstoffen voor wat betreft de hoeveelheid fossiele verwarmingsbrandstof die zij leveren op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. De Vlaamse Nutsregulator kan hierbij een opdeling maken op basis van de lokalisatie van de levering, GN-, accijns-, productcodes en omschrijvingen uit de accijnswetgeving zoals vastgesteld door of krachtens artikel 415 tot en met 431 van de Programmawet van 27 december 2004.

Teneinde de informatietoelevering te optimaliseren (bvb. voor leveringen uit het buitenland), wordt er ook in de nodige decreetsbepalingen voor gegevensuitwisseling met de FOD Financiën en het VEKA voorzien.

Tot slot wordt ook de rapporteringsverplichting vervroegd ingevoerd ten opzichte van de effectieve inleveringsplicht. Daartoe wordt het quotumplichtig verbruik van 2026, en logischerwijs ook van 2027, reeds onderworpen aan een rapporteringsverplichting. Hierdoor dienen de quotumplichtige leveringen respectievelijk uiterlijk op 31 maart 2027 en 31 maart 2028 beschikbaar te worden gesteld van de VNR. Dit maakt het ook mogelijk om, indien nodig, het effectieve quotum voor 2028 tijdig en onderbouwd bij te sturen, zowel als de operationele voorbereidingen voor de monitoring en handhaving van de WKC-quotumplicht te treffen.

Op basis voorgaande uitgangspunten, wordt getracht om de impact op de personeels-, werkings- en IT-behoefte van de VNR tot een minimum te beperken.

Gelet op het feit dat (i) de impact van de praktische uitvoering van de uitbreiding van de quotumplicht naar eindleveranciers van fossiele verwarmingsbrandstoffen nog verder in kaart dient te worden gebracht, (ii) de nuttige informatie/werkmethoden/IT-systemen die reeds beschikbaar zijn bij andere overheidsorganen nog verder in kaart dienen te worden gebracht, is het voor de VNR nog onmogelijk om reeds een gedegen inschatting van de extra personeels-, werkings- en IT-behoefte te doen. Hiervoor is er nog bijkomend overleg met het VEKA en andere belanghebbenden zoals de FOD Financiën, vertegenwoordigers van brandstofleveranciers, enz. nodig.

De VNR zal - als autonome dienst met rechtspersoonlijkheid onder toezicht van het Vlaams Parlement - naar aanleiding van de voorziene vraag om advies bij dit voorontwerp van decreet, zowel als bij toekomstige begrotingsrondes de eventuele impact op zijn werking verder in kaart brengen.

N.a.v. verschuiving 1 gaat ook de minimale steunverplichting m.b.t. WKC's over van de elektriciteitsnetbeheerders (DNB's en TNB's) naar de aardgasnetbeheerders (DNB's en vervoersnetbeheerder).

Voor wat betreft de distributienetbeheerders gaat het om dezelfde rechtspersonen en wordt er bijgevolg geen impact verwacht.

De TNB (ic Elia) zal blijven instaan voor de minimale steunverlening van groenestroomcertificaten.

Voor wat betreft de vervoersnetbeheerder (ic Fluxys) wordt ervan uitgegaan dat het aantal aanvragen tot minimale steunverlening beperkt zal zijn. Dezelfde principes als voorheen blijven namelijk gehanteerd: De netbeheerder op wiens net men is aangesloten is verantwoordelijk voor het betalen van de minimumsteun. Installaties op eilandwerking vallen ten laste van de beheerder van het vervoersnet.

- Aan de REG-openbaredienstverplichtingen en de daarmee gepaard gaande premies worden geen wijzigingen aangebracht. Dit ontwerpbesluit heeft daardoor geen rechtstreekse budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Bij verschuiving 2 verloopt de opvolging van de REG-ODV's door de aardgasdistributienetbeheerder volledig analoog aan de huidige opvolging door de

elektriciteitsdistributienetbeheerder. In de feiten betreft het dezelfde rechtspersonen en is er dus ook bij hen geen specifieke bijkomende operationele impact te verwachten.

- Voor verschuiving 3 zullen voor de vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten voor aardgas parallelle systemen aan wat reeds bestaat voor de bijdrage Energiefonds op de elektriciteitsafnamepunten worden geïmplementeerd.

De aardgasleveranciers zullen instaan voor de aanrekening van de tarieven van de bijdrage Energiefonds en voor de rapportering naar VLABEL.

De bestaande bepalingen uit het artikel 13.1.6 en 13.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 die van toepassing zijn op het toezicht en de handhaving van alle in titel XIV vermelde heffingen, worden automatisch ook van toepassing op de vervangende bijdrage Energiefonds op de afnamepunten van aardgas.

Op basis van voorgaande bepalingen wordt er op dit moment vanuit gegaan dat de impact van verschuiving 3 op de werking van Vlabel wordt geminimaliseerd en dat deze binnen de huidige werking kan worden opgevangen.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen directe impact op ontvangsten, personeel, werking, investeringen of schulden van lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp zal voor advies worden voorgelegd aan de SERV, de MINA-raad, de VTC en de VNR.

Na de tweede principiële goedkeuring zal het ontwerp voor advies worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Nutsregulator, de VTC, de SERV en de Minaraad met het verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE